

NORGES HØYESTERETT

Den 29. mars 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Noer og Steinsvik i

HR-2021-676-U, (sak nr. 21-040649SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A (advokat Alexander Nyheim Jenssen)

mot

X kommune (advokat Tore Johan Erstad)

B

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens fastsettelse av samvær etter omsorgsovertakelse.
- (2) A og B er foreldre til C, født 00.00.2012, og D, født 00.00.2015.
- (3) Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hordaland, Sogn og Fjordane fattet 1. november 2019 vedtak med slik slutning:
 - «1. Y [nå X] kommune overtar omsorgen for C, født 00.00.2012, og D, født 00.00.2015, jf. barnevernloven jf. § 4-12 første ledd bokstav a.
 2. C og D plasseres i fosterhjem, jf. barnevernloven § 4-14 bokstav a.
 3. A og B gis rett til seks samvær i året, inntil tre timer hver gang, med C, jf. barnevernloven § 4-19 annet ledd. Barneverntjenesten har anledning til å ha tilstede tilsyn.
 4. A og B gis rett til seks samvær i året, inntil to timer hver gang, med D, jf. barnevernloven § 4-19 annet ledd. Barneverntjenesten har anledning til å ha tilstede tilsyn.»
- (4) Mor og far tok ut stevning i saken, og la ned prinsipal påstand om at vedtaket ble opphevet, og subsidiær påstand om at samværet ble fastsatt etter tingrettens skjønn. Bergen tingrett avsa dom 26. februar 2020 med slik slutning:

«Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker Hordaland, Sogn og Fjordane sitt vedtak i sak FHS-2019/2739 stadfestes.»

- (5) Tingrettens dom ble avsagt under dissens, idet rettens leder stemte for et mer omfattende samvær enn i fylkesnemndas vedtak.
- (6) Mor og far anket dommen til lagmannsretten. Ved Gulating lagmannsretts beslutning 26. juni 2020 ble anken over samværsfastsettelsen tillatt fremmet.
- (7) Gulating lagmannsrett avsa 2. februar 2021 dom med slik slutning:
- «1. D har rett til 6 – seks – samvær i året med A, inntil 3 – tre – timer hver gang. Barneverntjenesten har anledning til å ha til stede tilsyn.
 2. D har rett til 4 – fire – samvær i året med B, inntil 3 – tre – timer hver gang. Barneverntjenesten har anledning til å ha til stede tilsyn.
 3. C har rett til 5 – fem – samvær i året med A, inntil 3 – tre – timer hver gang. Barneverntjenesten har anledning til å ha til stede tilsyn.
 4. C har rett til 2 – to – samvær i året med B, inntil 3 – tre – timer hver gang. Barneverntjenesten har anledning til å ha til stede tilsyn.»
- (8) A har anket punkt 1 i lagmannsrettens domsslutning til Høyesterett. Hun gjør gjeldende at det utmålte samværet ikke i tilstrekkelig grad ivaretar gjenforeningsformålet, samt at lagmannsrettens dom er mangelfullt begrunnet.
- (9) *X kommune* har tatt til motmæle og anfører at saken ikke reiser spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, og at heller ikke andre grunner gjør det særlig viktig at saken avgjøres i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4. Anken bør derfor ikke tillates fremmet.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* viser til at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken avgjort i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4.
- (11) Lagmannsrettens dom er avsagt før Høyesteretts avgjørelse i HR-2021-474-A, der det er gitt nærmere retningslinjer for samværsfastsettelse etter vedtak om omsorgsovertakelse i lys av praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD).
- (12) Det grunnleggende utgangspunktet ved omsorgsovertakelse er at et slikt tiltak er av midlertidig karakter, og at målet er at barn og foreldre skal gjenforenes så snart det lar seg gjøre uten å tilsidesette hensynet til barnets beste. Samvær må derfor fastsettes med sikte på å opprettholde, styrke og utvikle båndene mellom barnet og de biologiske foreldrene, i samsvar med barnets beste og for å nå målet om gjenforening, jf. avgjørelsene i HR-2020-661-S avsnittene 97 og 143 og HR-2020-662-S avsnitt 116. Dersom hensynet til barnets beste og foreldrenes interesser er motstridende, må det skje en balansert avveining.
- (13) I HR-2021-474-A avsnitt 43 er det uttalt følgende om den konkrete vurderingen av hvilket samvær som skal fastsettes:
- «Så lenge målsettingen om gjenforening ikke er oppgitt, må det fastsettes så mye samvær som det er mulig å gi uten å tilsidesette hensynet til barnets beste. Selv om det ikke kan

oppstilles et absolutt minstenivå, jf. HR-2020-662-S avsnitt 134, er et så begrenset samvær som tre til seks ganger i året i utgangspunktet ikke egnet til å ivareta målet om å legge til rette for å styrke og utvikle båndene mellom foreldre og barn. Samvær i så begrenset omfang må være nødvendig ut fra hensynet til barnets beste.»

- (14) Lagmannsretten har tatt utgangspunkt i at gjenforeningsformålet ikke er oppgitt, og at det i alle fall på noe sikt kan være aktuelt å føre omsorgen for D tilbake til mor. Det er ved denne vurderingen lagt vekt på at mor er veiledbar, og at mye taler for at manglene ved mors omsorgskompetanse, kan avhjelpest. Samtidig har lagmannsretten fremholdt at barna på nåværende tidspunkt trenger «ro, stabilitet og korrektiver en tid».
- (15) Lagmannsretten har, basert på foreldrenes opplysninger under ankeforhandlingen, lagt til grunn at de «har bestemt seg for å gå fra hverandre» og derfor ikke vil gjennomføre samværene med de to barna sammen. Lagmannsretten har på denne bakgrunn fastsatt samvær for hver av foreldrene. For Ds del er det fastsatt seks årlige samvær med mor, med tre timer hver gang. I tillegg er det fastsatt samvær mellom D og far fire ganger årlig med tre timer hver gang. Den sentrale delen av lagmannsrettens begrunnelse for den konkrete samværsfastsettelsen er slik:

«Gitt det utgangspunkt at foreldrene nå skal flytte fra hverandre, må det fastsettes samvær med hver av foreldrene, og slik at omfanget av samværet må vurderes under hensyn til den belastning samværene samlet sett medfører for gutten. Lagmannsretten finner, alle forhold tatt i betraktning, at det bør fastsettes 10 samvær pr. år som foreslått av X kommune, men slik at samværene fordeles med 6 for mor og 4 for far. Lagmannsretten legger i denne forbindelse vekt på at fars samværskompetanse synes bedre vurdert i forhold til D enn i forhold til C, og at det må legges til rette for at kontakten med far ikke blir ytterligere svekket. Timetallet bør settes noe høyere enn foreslått, inntil 3 timer pr. gang, slik at det blir lettere å gi samværene et meningsfylt innhold. Det bør, med den usikkerhet som knytter seg til guttens behov og foreldrenes samværskompetanse, fortsatt være adgang til å sette inn tilsyn under samværene.»

- (16) Videre fremgår det at lagmannsretten også vurderte en ytterligere opptrapping av samvær nå, men ikke fant grunnlag for dette:

«Lagmannsretten har vurdert om det totale antall samvær kan settes høyere, for eksempel til 12 samvær pr. år, og slik at antall samvær med mor settes noe opp. Lagmannsretten har videre vurdert om det allerede nå bør fastsettes en opptrappingsplan mot overnattingssamvær og feriesamvær, men har ikke funnet grunnlag for dette. Slik forholdene ligger an, ser lagmannsretten det ikke som forsvarlig i forhold til guttens behov å fastsette et mer omfattende fravær, eller å fastsette en opptrappingsplan allerede nå, slik mor har bedt om.»

- (17) Når lagmannsretten her viser til at det «slik forholdene ligger an», ikke er rom for en opptrapping av samværet med mor nå, forstår ankeutvalget dette slik at det særlig er knyttet til den uavklarte situasjonen hos foreldrene, herunder om de fortsatt bor sammen til tross for opplysningene om at de har gått fra hverandre. I lys av at omsorgsovertakelsen i dette tilfellet blant annet er begrunnet i omsorgssvikt som følge av konflikten mellom foreldrene, er ankeutvalget enig i denne vurderingen.
- (18) Slik ankeutvalget ser det, er lagmannsrettens samværsfastsetting basert på en balansert avveining mellom hensynet til barnet og foreldrene, og samværet er fastsatt konkret ut fra hva som anses forsvarlig nå og uten å tilsidesette hensynet til barnets beste. Etter ankeutvalgets

syn er lagmannsrettens dom, ut fra forholdene på domstidspunktet, ikke i strid med det som kan utledes av etterfølgende avgjørelser fra Høyesterett og EMD.

- (19) Ankeutvalget bemerker imidlertid at lagmannsretten har lagt til grunn, basert på opplysninger fra beredskapsfar, at D ikke har negative reaksjoner etter samvær og at samværene «virker lystbetonte» for gutten. I lys av dette, og at gutten fortsatt har en nær tilknytning til mor, forutsetter ankeutvalget at barnevernstjenesten fortløpende vurderer om det er rom for en ytterligere utvidelse av samværet mellom D og mor, med sikte på at en gjenforening kan skje.
- (20) Ankeutvalget finner etter dette enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at saken blir fremmet for Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4. Anken tillates derfor ikke fremmet.

S L U T N I N G

Anken tillates ikke fremmet.

Ragnhild Noer
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)